

Referaten

RUBRIEK 6. Boshuishoudkunde (waaronder arbeid, beheer, handel, recht en wetgeving).

The economic Foundations of Forest Politics. A. HOWARD GRÖN. Unasylva. Vol. 1, 3, 3—6, 1947.

Een overzicht van de maatregelen die de samenleving met betrekking tot het bos in de loop der tijden heeft genomen. Reeds de Romeinen kwamen 450 v. C. in hun Lex duo decim tabularum op tegen bosdevastatie. In de middeleeuwen vindt men maar weinig vermelding van het algemeen nut van bossen, maar de Lex salica, de Lex Burgundionum verdedigden het particuliere bosbezit door zware straffen te stellen op bosbrandstichting, het afscheuren van de schors van oude eiken en houtdiefstal. In Zwitserland worden in 1342 en 1382 maatregelen getroffen voor het behoud van bossen terwille van de voorkoming van lawinen en in 1669 vaardigt COLBERT zijn klassieke wet uit, waarbij de belangstelling uitgaat naar de duurzame produktie van eikenhout terwille van de vloot. Het zelfde ziet men in Engeland, waar de voortdurende oorlogen met Spanje, Frankrijk en Holland dwingen tot maatregelen om bij zijn houtvoorziening onafhankelijk te worden van het buitenland. Na de Napoleontische oorlogen verminderde de belangstelling en de wetten die naar het voorbeeld van die van COLBERT waren uitgevaardigd, werden onder invloed van de economische theorieën van ADAM SMITH in de meeste Europese landen ingetrokken. In Frankrijk alleen reeds gingen door verkoop tussen 1807 en 1823 meer dan 1 miljoen ha bos voor de Staat verloren. Overal in het Europese gebergte nam de lawinen-schade toe, alleen in Denemarken volgde men een bosconserverende politiek.

Er kwam echter reactie, het eerst in Oostenrijk waardoor een wet in 1852 de particuliere bossen onder controle kwamen. Frankrijk volgde in 1863 en Zwitserland in 1876. In de meeste landen mag alleen bos geveld worden, wanneer dit gevolgd wordt door herbebossing of wanneer omzetting tot landbouw de bedoeling is. Gewezen kan worden op de boswet van Zweden in 1903, terwijl in de periode tussen de beide wereldoorlogen in de meeste landen de boswetten werden herzien. In de nieuwe staten als Polen en Tsechoslowakije worden zelfs zeer strenge wetten uitgevaardigd. Deze ontwikkeling in de boswetgeving hield nauw verband met die in de wereldeconomie, welke van vrijhandel overging tot protectionisme en selfsufficiency.

Het particulier initiatief zal zich in 't algemeen alleen met bosbeheer bezighouden, indien het baten afwerpt. Voor bossen op vruchtbare grond, waar men ook een landbouwbedrijf zou kunnen vestigen, zal men uit de baten een bodemrente moeten kunnen vergoeden. In de meeste gevallen echter komen bossen voor op onvruchtbare gronden. De opbrengst die na uitbetaling der lonen overblijft kan beschouwd worden als rente van het investerings kapitaal. Het bosbedrijf zal aantrekkelijk zijn wanneer dit profijt groter is dan de mogelijke baten uit andere investeringen. Is dit profijt geringer dan zal het particuliere kapitaal zich terugtrekken en de bossen verzilveren, tenzij overheidsmaatregelen dit beletten.

Ook bij overheidsbeheer worden uitgaven en inkomsten tegen elkaar afgewogen doch bij een deficit worden de indirecte voordelen van bosbezit (beperking van overstromingen, erosie, recreatie) in beschouwing genomen. Voor de overheid kan bovendien bosbezit aantrekkelijk worden als het erom gaat werkloosheid te bestrijden. Als de samenleving toch werklozen moet onderhouden kan zij ze beter te werkstellen bij het bosbeheer. Juist in de periode tussen de beide wereldoorlogen bestond er van overheidswege grote belangstelling voor bosaanlegingen.

Een tijd van werkloosheid werd ook door velen na de 2de wereldoorlog verwacht. Tot nu toe bleef ze in landen met groot bosbezit uit; redenen daarvan zijn grote verliezen aan mensenlevens, daling van het geboortecijfer in de laatste 20 jaar, algemene trek van het land naar de stad. En daarnaast een grote vraag naar hout als gevolg van oorlogvernietiging. Dit alles maakt oplossing van de bospolitiek moeilijk. In Zweden, Noorwegen en Finland is het mogelijk grote aantallen arbeiders in het bos te werk te stellen in de maanden, dat ze geen emplooi hebben in de landbouw. Uit

een oogpunt van algemeen belang kan zulk een tijdelijke te werkstelling te verdedigen zijn zelfs als het voordeel minder zou zijn dan de kosten bedragen. Het samengaan van landbouw met klein bos bezit kan van veel nut zijn, als de overheid doeltreffende maatregelen kan doorvoeren, die bosdevastatie voorkomen.

Bij particulier bosbedrijf vegeete men nooit, dat de uitbetaalde lonen het nettoprovenu vermindere. Voor de staat geldt dit, zoals we gezien hebben, niet. In de toekomst kunnen dergelijke uitgaven voor lonen groot nut afwerpen in hogere blijvende houtopbrengsten enz. Een voorbeeld hiervan zien we aan Frankrijk. In 1857 werden gemeenten gedwongen tot het draineren en bebossen van moerassige kuststreken tussen de Garonne en de Pyreneën. Binnen 20 jaar waren in de Landes 600.000 ha gedraïneerd en bebost. Van een der armste provincies werd deze streek een der welvarendste van Frankrijk.

De urgente problemen van bospolitiek kunnen niet opgelost worden door gedicteerde maatregelen; integendeel, deze moeten rusten op een solide basis van rationele economische analyse.

J. B.

Report on European Timber Position. The secretariat of the E.E.C.E. timber sub-committee-Unasylva, Vol. 1, 2, 19—28, 1947.

Dit rapport, uitgebracht aan het congres te Marianske Lazne, houdt zich bezig met de oorzaak van de houtcrisis in Europa en de maatregelen, welke men in verband hiermede dient te treffen. Het behandelt uitsluitend de situatie van het zachthout, omdat alleen daarvoor het aantal productiebronnen gering is en de omvang van de vraag eraar het mogelijk maakt een distributie basis vast te stellen. De tropische hardhoutsoorten vallen er buiten, aangezien de aanvoer hiervan in eerste instantie samenhangt met het oceaanttransport, dat buiten de beoordelingsfeer van het comité viel.

De importbehoefte voor 1946 werd geschat op 2.866.000 standards, (waarvoor 400.000 voor Nederland), terwijl de totaal leverbare massa op 1,4 miljoen standards werd aangenomen, zodat de levering over de houtbehoefte landen zo goed mogelijk moest worden verdeeld. Van de beschikbare hoeveelheid ad 1.391.000 standards zou worden geleverd door

Canada	500.000 st.
Zweden	500.000 "
Finland	100.000 "
Brazilië	20.000 "
Czechoslowakije	11.000 "
Ver. Staten	160.000 "
Overige landen	100.000 "

De mogelijke geringe import uit Rusland is in dit kwantum begrepen. Zweden en Finland konden echter alleen bovengenoemde hoeveelheid leveren, indien een gedeelte daarvan zou kunnen worden gecompenseerd door een levering aan haar van steenkool. In verband hiermede werd de Coal Working Party geïnstalleerd, die erop zou toezien, dat de te helpen gebieden eventueel kolen zouden leveren aan die landen, welke hun maximum hoeveelheid hout uitvoerden. De Duitse houtleverantie werd in 2 categorieën verdeeld en wel a. exploitatie door Duitse maatschappijen met eigen personeel en eigen uitrusting en b. exploitatie door andere landen in bepaalde kapcentra met eigen arbeiders en outillage. Nederland zou 500.000 st. ontvangen. Voor 1947 werd de behoefte op 141% van die van 1946 gesteld.

Na veel gemeet en gepas kwam men tot een levering aan

Groot Britannië van ...	1.122.000 standaard
Frankrijk	200.000 "
Nederland	210.000 "
België en Luxemburg ...	147.000 "
Denemarken	103.000 "
Italië	117.500 "
Zwitserland	47.500 "

De conclusie was tenslotte, dat van de productielanden in de naaste toekomst, de export niet aanmerkelijk zou kunnen worden verhoogd. Rusland, dat in 1946 niets leverde zou het enige land zijn, dat belangrijke kwanta ter beschikking zou kunnen stellen. Van direct belang is een zeer zuinig houtgebruik, bij de exploitatie of houtafval tot een minimum beperken en het gebruik ook van de zogenaamde minderwaardige houtsoorten bevorderen.

J. B.

Timber Shortage in Europa. Red. Unasylva. Vol. 1, 2, 12—16, 1947.

Eigenlijk is er geen te kort aan hout in Europa, want met inbegrip van de U.S.S.R. beschikt iedere inwoner over ongeveer 1 ha bos met een gemiddelde opbrengst van 1 m³. Maar jaarlijks werd ongeveer 12 miljoen m³ (pulp en papier) uitgevoerd. De opbrengst is niet voldoende om en de behoefte en de export te dekken. Aan timmerhout is er dus een te kort. Vandaar, dat vóór de tweede wereldoorlog uit de V.S. en Canada ongeveer ½ miljoen standaard (1 st. = 2,6 metrieke ton) werd ingevoerd. Direkt na de oorlog ontstond er nu een eigenaardige toestand. De behoefte aan hout was enorm, maar aangezien men grote hoeveelheden voedsel, machines enz. nodig had, trachtte men dit te verkrijgen door stimulering van de houtexport. De houtvraag voor de wederopbouw in Europa was dan ook lang zo groot niet als men had verwacht en zoals bijvoorbeeld de V.S. en Canada gaven te zien, waar de consumptie tenopzichte van 1937 en 1948 achtereenvolgens met 25 en 33% toenam. In Europa daarentegen was de vraag in 1948 10% minder dan de consumptie in 1937.

Voor Europa krijgt men het volgende verloop:

	in duizende standaards zacht hout			
	1937		1946	
	consumptie	productie	consumptie	productie
importerende landen	9.478	4.463	4.727	2.926
erporterende landen	10.686	15.011	11.857	12.213
	20.164	19.474	16.584	15.139

Ook de hoge prijs van het hout beperkte de vraag; deze bedroeg bijvoorbeeld voor Scandinavisch hout cif Londen in 1948 3 maal meer dan in 1937.

De consumptie richtte zich dan ook uitsluitend op de wederopbouw en dan onder Staatscontrole. De import van Europa inclusief de niet Europese landen aan de Middellandse Zee geeft dan ook vergeleken met 1937 het volgende verloop

in duizende standaards zacht hout			
1937	1946	1947	1948
5219	2341	4044	4890 à 5400

Het hout tekort is niet een gevolg van de stijgende vraag maar van het feit, dat de ter beschikking staande hoeveelheden voor export uit N. Amerika veel geringer zijn. De meeste houtexporterende landen in Europa moesten hun productie inkrimpen. Finland bijvoorbeeld met 25%, terwijl Zweden door gebrek aan kolen gedwongen werd tot een verhoogde brandhoutproductie. Rusland heeft zijn hout nodig voor eigen wederopbouw. Roemenië levert aan Rusland, Joegoslavië heeft te slechte transportwegen om een behoorlijke bijdrage te kunnen leveren. Czechoslowakije heeft gebrek aan arbeiders en werktuigen, en Polen moet hout invoeren omdat zijn bossen gedurende de oorlog zo hebben geleden. De inter-Europese export is tot de helft teruggelopen. Telt men de inter-Europese export en de import uit de V.S. en Canada samen dan krijgt men, vergeleken met 1937, het volgende beeld.

1937	1946	1947	1948
537.400 st.	2.205.000 st.	2.509.000 st.	2.204.000 st.

Voor 1948 schat men de export aan zacht hout voor Europees verbruik 2,5 à 3 miljoen standaard beneden de behoefte, d.w.z. dat de bouw van 600.000 à 700.000 woningen zal moeten worden uitgesteld en dat men voor andere doeleinden het houtverbruik zal moeten beperken.

Het houttekort zal zich vermoedelijk na 1948 voortzetten, tenzij Rusland zou gaan leveren. Rusland dat een bosoppervlakte heeft 4x zo groot als van de andere Europese landen te samen. Men heeft de volgende maatregelen aanbevolen:

Opvoering van de kap van 1947/48 met 10%, met uitzondering van Engeland, dat besloten heeft tot restrictie en gecontroleerde consumptie. Verhoogde import uit landen binnen Europa, vooral van Rusland met aanvullende exporten uit Duitsland. Men wil hier de omloop drukken tot 50 jaar. Er waren stemmen, die hier tegen waarschuwen, omdat vernieling van de Duitse bossen fataal zou zijn voor heel Europa. Men wilde in de bezettingszones de productie zodanig regelen, dat 328.000 st. beschikbaar komt voor wederopbouw. Spaarzaamheid bij houtverbruik, meer benutten van moderne constructies, meer gebruik van houtafvalfabrikaten (fiberboard). Men wil thans de houtproductie-consumptie en distributie als een eenheid beschouwen en het coördinerend lichaam daarvoor is de F. A. O. Men verwacht ook veel van het ontsluiten der nog niet geëxploiteerde bossen van N. Canada, Alaska, Latijns Amerika, Afrika, Z.O. Azië en Rusland.

J. B.